

Ptujsko kulturne poti

PO POTI IVANA POTRČA IN MATIJA MURKA

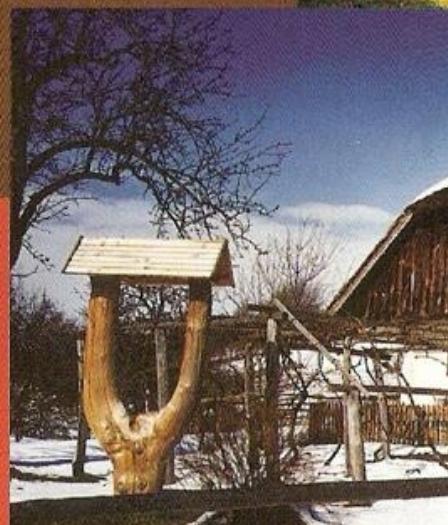
V popotniško malho bomo vzeli nekaj drobnih zgodb ptujskega pisatelja Ivana Potrča in zanimive *Spomine* znanstvenika evropskega slovesa dr. Matija Murka z Drstelje. Umetnik in znanstvenik sta zapisala tem krajem pravi slavospev. Spoznati pokrajino, kjer so zgodbe nastajale, pa je izviv za pohodnike.

Odpavimo se najprej v knjižnico Ivana Potrča in si jo oglejmo. Izberimo knjigo za popotnico. Že prve strani Potrčeve zgodbe *Ko smo se ženili* nas bodo napotile iz mesta. V bližnjem sončnem parku pred dominikanskim samostanom se ustavimo pri spomeniku dr. Matiji Murku. Pod grajskim hribom se sprehodimo do križišča s cesto iz Orešja, jo prečkamo in se napotimo v hrib proti panorami, od koder se nam že odpira razgled na okolico mesta s toplicami onkraj Drave. Smo pri domačiji Krapša (možnost prenočevanja). Naša pot zavije osto desno po ozki potki, ki pelje mimo »Skokove kapele« v dolino ob potoku Grajena. Prečkamo cesto proti Grajeni in gremo po pločniku do razpotja. Smerna tabla nas napoti levo na hrib, s katerega smo se prej spustili. Asfaltna cesta se na grebenu konča, zato se spustimo po komaj vidni potki prek travnika tesno ob ograji in pridemo na cesto Vide Aličeve. Spet se vzpenjamo nekaj metrov do križišča in zavijemo levo v Klepovo ulico. Ob zadnjih hišah pridemo v gozdček, se spustimo po kolovozu do Sovretove ulice, ki se vzpenja desno v gozd. Zagledali bomo nekaj starejših hiš, ki se že umikajo številnim novim. Pogled proti zahodu in jugu nam zapisajo nove domačije, tu in tam pa se naš pogled še lahko ustavi na ravninah Dravskega polja vse do Haloz, Donačke gore, Boča, Pohorja in vrhov Savinjskih Alp v ozadju.

Potrčeva rojstna hiša na Štukih.

Dvignil sem se s krme in pogledal s podstrešja - tako lepa nova dvorišča, da sem ponorel od veselja.
Sprhal sem si krmo s blač, si podrihal strgano srajco, napijal s Znova me je prijelo tisto noro veselje, da sem se pognal s bramami
Ivan Potrč, Orač

Pri zadnji starejši hiši na grebenu na levi strani zavijemo desno v manjši gozd, pridemo na asfaltno cesto do hiš v Krčevini pri Ptuju in zavijemo desno proti Štukom. V dolini na levi se nam pridruži krak potočka Grajena, drugi krak pa je speljan prek »zajze« na Potrčevi domačiji na Štukih, ki jo dosežemo, ko prečkamo glavno cesto Ptuj – Grajena. Na hiši je spominska plošča pisatelju Ivanu Potrču, postavljena leta 2001. Domačija je prenovljena, ohranjeni pa so deli »zajze«, prek katere je tekla voda na mlinsko kolo, ko so mleli žito pa tudi olje so stiskali. Del gospodarskega poslopja je ohranjen, tako da si lahko zamislimo številne zanimive zgodbe, ki jih je pisatelj opisal v Zebah, Czku, v črtici Med mašami in drugih. V bližini doma bomo spoznali okolje iz romana *Na kmetih* in razumeli stisko mladeniča, ki so ga dobole v roke »strastne Toplečke«. Kmečko dvorišče s »koruzjekom«, s studencem in s starimi sortami dreves tik nad domačijo daje tipično podobo krajine, ki hitro izginja.

Na svetu smo tudi ti, dragi bralec, da bi za ljudi živeli. Drugih takih radosti v tem življenju ni; v najtežjih časih pa smo, jaz in tudi ti, sami, sami; sami tako zelo, da je hudo – vseeno pa to ni tisto, kar je najbuje. Najbuje, kar boli in peče, pa je izgubljena vera v človeka. Kdor za druge živi, lahko nase in na samoto pozabi. Ne prestane pa boleti nesreča bližnjega – nesreča zato, ker si izgubil vero vanj, ker se je zase zbal. Neznansko moraš prestati, da to preboliš.

Ivan Potrč, Na kmetih

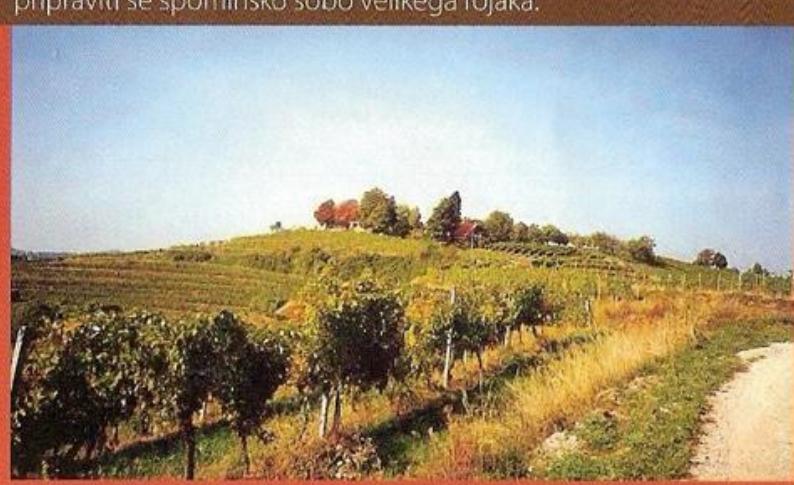

Za domačijo lahko zavijemo levo in se ob potoku napotimo do asfaltne ceste. Za zadnjo hišo na levi prečkamo manjšo brv čez potoček in gremo ob robu travnika do ceste proti Mestnemu Vrhu. Nad vinogradji se bohoti »štok«, katerega lastnik je bil nekaj časa Risto Savin – Friderik Širca. Kmalu za vrtovi zagledamo prijazno obnovljeno domačijo, Herbersteinovo viničarijo. Razgled izpred hiše je vreden našega postanka. Vzemimo si čas in pokramljajmo z ljudmi, ki še poznajo različne zgodbe! Nadaljujemo v manjši klanec, ki nam ponuja prijetno senco, jeseni pa lahko naberemo kostanj in druge gozdne sadeže. Pod vinogradniškimi terasami zavijemo po slabšem kolovozu levo v gozd. Na dvorišču starejše kmetije je ohranjenih nekaj starih sadnih dreves. Pridemo do križa, ki so ga postavili sosedje v spomin na srečno vrnitev iz vojne, prečkamo cesto in gremo mimo kmečkega turizma Lacko še nekaj metrov. Kmalu smo pri rojstni hiši dr. Matija Murka na Drstelji. Bodimo pozorni na ohranjen vodnjak, ki je značilen za te kraje, na lepo obnovljeno kapelo na levi strani in na »ključajo«, z blatom ometano leseno gospodarsko poslopje blizu nove hiše na desni! Na moderno prenovljeni hiši so ponovno namestili spominsko ploščo, domačini pa si želijo pripraviti še spominsko sobo velikega rojaka.

»Je bila razlita nad drevjem onstran

razpom sena in ga zvalil v gumno.
na vrženo krmo.

Elsbacherjev štok na Placarskem vrhu.

Od tod zavije naša pot nazaj proti kmečkemu turizmu Lacko, kjer se lahko okrepčamo in poskusimo dobrote iz domače kuhinje. Napotimo se kar po glavni cesti proti mestu. Pred nami se pokaže »Elsbacherjev štok«, ki leži na najlepšem in najbolj razglednem Placarskem vrhu. Prav o njem je pisal dr. Matija Murko v svojih *Spominih*. Šolarček, ki je prek tega vrha odhajal v ptujske šole, je bil ves navdušen nad širjavo pogledov v vse smeri. V lepem vremenu se od tod vidi pol Slovenije in daleč tja do Blatnega jezera. Ustavimo se malo in si dajmo duška ob lepih razgledih! Spustimo se po cesti do križišča petih poti. Zavijemo na drugo desno pot proti Elsbacherjevi kapeli, nato levo med vinograde in pridemo do roba gozda. Nadaljujemo po potki med vinogradi in robom gozda, nato skozi

Moj rojstni dom je lesen, poblen z apnom, s stanovanjskimi in gospodarskimi deli pod slamnato streho. Spredaj je bila »hiša«, poleg nje predsoba »priklet« in kuhinja, naprej klet s posteljami za sestre, s kadmi za zelje in za zaloge živeža, nadalje »klečaja« za različno orodje, blev – »štala«, »gumno« in v pravem kotu prostor za vozove, gospodarsko orodje in listje za nasteljo v blevu – »listnjak«.

Matija Murko

gozd levo na spodnjo cesto. Glavna cesta nas pripelje do Srednješolskega centra. Našo pot bomo zaključili na starem ptujskem pokopališču, kjer nastaja spominski park. Tukaj so pokopani: slovenski jezikoslovec Oroslav Caf, pisatelj in ptujski župan Alojz Remec, zgodovinar Viktor Skrabar in drugi pomembni Ptujčani. Ogleda so vredni nagrobniki družine Kazimir – Oeltjen.

Spominska obeležja nas vračajo v preteklost, zbujajo spoštovanje in nas opominjajo:
»Vzemimo si čas zase, za svoje poti in za svoja doživetja!«

V okolici našega starodavnega mesta vam takih priložnosti zagotovo ne bo zmanjkalo.

Na pot se odpravite sami, lahko pa se nam pridružite na organiziranem pohodu 2. januarja ob obletnici Potrčevega rojstva. Pot traja približno 3 ure.

MESTNA OBČINA PTUJ

INFORMACIJE
Mestna občina Ptuj, Mestni trg 1, 2250 Ptuj
tel.: 02 748 29 99 moptuj@ptuj.si www.ptuj.si
Društvo Zreli vedež, Kvedrova 3, 2250 Ptuj,
tel.: 02 772 91 71

Turistično informativni center - TIC Ptuj,
Slovenski trg 5, 2250 Ptuj, tel.: 02 779 60 11
info@ptuj-tourism.si www.ptuj-tourism.si